Svobodně!

1951–2011 60 let RFE

1961 Přesun vedení RSE do Mnichova

Vedení Rádia Svobodná Evropa se přesunulo z New Yorku do Mnichova, v New Yorku zůstalo jen zastoupení RSE pro pokrytí událostí v USA. Administrativa RSE sídlila ve Washingtonu a do Mnichova byla přestěhována až v roce 1977. V Mnichově sídlilo RSE v komplexu budov Englischer Garten, které byly původně projektovány pro nemocnici; od přesunu RSE do Prahy budovu využívá Ludwig-Maximilians-Universität. Výhodou umístění RSE v Mnichově byla pozice uprostřed Evropy, ne příliš vzdálená od území, do nichž se vysílalo; v případě Československa byl Mnichov dokonce geograficky nejblíže. Navzdory uzavřenosti železné opony tak mohla být redakce v lepším kontaktu s domovem, přísun informací byl snazší a možnost alespoň částečného kontaktu s posluchači zůstala zachována. Pro americkou stranu představovalo umístění RSE na území vlastní okupační zóny SRN nejjednodušší a nejlevnější řešení, v jiných evropských zemích by Američané nejspíše narazili na množství formálních potíží. RSE v Mnichově mělo přes 1 000 zaměstnanců, z toho necelé dvě stovky tvořili Češi a Slováci.

1961 – Moving the RFE management to Munich

The management of Radio Free Europe moved from New York to Munich; only RFE representation to cover events in the U.S.A. stayed in New York. Administration of all of RFE was headquartered in Washington, and moved to Munich only in 1977. In Munich, RFE's headquarters were in a complex of buildings called the EnglishcherGarten, which was originally designed as a hospital; after RFE moved to Prague, the building has been used by Ludwig-Maximilians-Universität. The advantage of the RFE location in Munich was its position in the centre of Europe, not too far from the countries to which it broadcast; for Czechoslovakia, Munich was actually closest geographically. Despite the closed nature of the Iron Curtain, the service could be in better contact with home, the flow of information was simpler, and the chance for at least partial contact with the listeners was maintained. For the Americans, the RFE location in their own zone of occupation in German was the simplest and cheapest solution; in other European countries, they would be more likely to come across a number of formal difficulties. Radio Free Europe in Munich had over 1000 employees, of which almost two hundred were Czechs and Slovaks.

„Dňa 29. októbra sme tu mali oslavu Martinskej deklarácie. Zorganizovali sme hudobný večer, ktorý sa zmenil na československú manifestáciu. Dvaja bývalí „separatisti" spievali Dvořáka a Smetanu, rôznych autorov slovenských a svetových. Recitácie české a slovenské, Josef Hora a E. B. Lukáč. Všetko pod štátnym znakom so zástavou slovenskou a americkou po stranách. Na koniec sa spievala štátna hymna hromovým hlasom ako nikdy: po prvý raz v dejinách za účasti prakticky všetkých Slovákov. (...) Situácia je skutočne taká. Máme v rádiu pevný slovenský káder pre republiku. Čoskoro vyrukujeme s časopisom, aby sa nová slovenská jednota a koncepcia ešte viac prehĺbila a rozpracovala. Ja myslím, že to pôjde."

Karol Belák-Berger (dopis Ferdinandu Peroutkovi 6. 11. 1960)

"On 29 October, we celebrated the Martin Declaration here. We organized a musical evening, which turned into a rally for Czechoslovakia. The two former "separatists" sang Dvořák and Smetana, and various Slovak and global authors. We had Czech and Slovak recitals, Josef Hora and E. B. Lukáč. It was all under the national emblem with the Slovak and American flag at the sides. In the end, the national anthem was sung in a thunderous voice like never before: for the first time in history with the participation of almost all the Slovaks. (...) The situation really is like this. On the radio we have a fixed Slovak roster for the Republic. Soon we will come up with a magazine, so the new Slovak unity and concept is even further deepened and elaborated. I think it will work."

Karol Belák-Berger (letter to Ferdinand Peroutka 6 November 1960)

Karol Belák-Berger
(1919 Budapešť)

Slovenský publicista a politolog. V roce 1939 ukončil gymnázium v Ružomberku. V letech 1940–1943 sloužil ve slovenské armádě a byl poslán na východní frontu. Po skončení války začal studovat na bratislavské univerzitě filozofii a současně psal komentáře pro deník Čas, tiskový orgán Demokratické strany. Spolu se svými přáteli a kolegy pak založil politický klub a časopis s názvem Nová generácia. Po únorovém převratu emigroval a i v exilu se nadále věnoval žurnalistické činnosti. Založil Združenie demokratických Slovákov a začal vydávat časopis Informátor; v době svých studií v Ženevě (od podzimu 1949) řídil měsíčník Skutečnost. V listopadu 1950 se stal prvním slovenským redaktorem RSE v Mnichově, v letech 1983/1984 působil jako úřadující ředitel československé redakce RSE a v roce 1985 odešel do penze.

Karol Belák-Berger (1919 Budapest)

The Slovak journalist and political scientist finished secondary school in Ružomberok in 1939. Between 1940 and 1943, during the existence of the "Slovak State", he served in the Slovak Army and was sent to the Eastern Front. After the war, he began to study philosophy at the University of Bratislava, and at the same time wrote a commentary for the daily Čas, the press mouthpiece of the Democratic Party. Together with his friends and colleagues, he then founded a political club and a magazine called Nová generácia (New Generation. After the February coup, he emigrated, and in exile continued to pursue journalism. He founded the Association of Democratic Slovaks and started publishing the Informátor (Informant) and, in parallel with his studies in Geneva (from the autumn of 1949), he ran the monthly Skutečnost (Fact). In November 1950, he became the first Slovak editor of RFE in Munich and in 1983-1984 he served as acting director of the Czechoslovak RFE service; he retired in 1985.